

BKN kringloopbranche 2021

Resultaten van het brancheonderzoek uitgevoerd door de Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN). De BKN vertegenwoordigt 63 kringlooporganisaties met 228 winkels in Nederland. Om de impact van de branche zichtbaar te maken en ontwikkelingen te kunnen volgen, verzamelt de BKN jaarlijks de cijfers van alle leden in het brancheonderzoek. In dit rapport worden de resultaten gepresenteerd, op achtereenvolgens de drie thema's, Mens, Milieu en Markt. Op de laatste pagina leest u een afsluiting met een overzicht en interpretatie van de resultaten.

2021 is een veelbewogen jaar geweest voor de kringloopbranche. We hadden nog steeds te maken met de coronacrisis: het jaar begon en eindigde met een harde en lange lockdown voor alle niet-essentiële winkels en dus helaas ook voor de kringloop. Verder mochten de winkels maandenlang slechts beperkt open, met aangepaste maatregelen zoals winkelen op afspraak en een maximum aantal klanten per m². De vele maatregelen zijn terug te zien in de cijfers die lager uitkomen, ook ten opzichte van het eerste corona-jaar 2020.

Het totale aantal medewerkers, de ingezamelde kilo's, de winkelomzet en het aantal klanten zijn bepaald door middel van extrapolatie. Dat betekent dat de gemiddeldes, bepaald op basis van de aangeleverde cijfers, doorgetrokken worden voor de winkels waarvan de gegevens ontbreken. Hierdoor zijn we in staat een inschatting te maken van het totale resultaat van alle leden van de BKN samen.

53 van de 63 BKN-leden hebben dit jaar hun gegevens aangeleverd, die samen 217 van de 228 winkels vertegenwoordigen die bij BKN zijn aangesloten. Dat betekent dat we met 95% het hoogste response percentage ooit hebben behaald, waardoor we een steeds hogere kwaliteit van de gegevens kunnen waarborgen. Zonder medewerking van leden en andere betrokkenen is dit onderzoek niet mogelijk. Hartelijk dank aan iedereen die het werk voor de dataverzameling verricht en de cijfers aanlevert!

Auteurs

Femke Schootstra, Roel Beumer en Rachel Heijne

Contactgegevens

Postadres: Postbus 1218, 6801 BE Arnhem

Bezoekadres: Nieuwe Stationsstraat 10 (WTC – 2^e etage), 6811 KS Arnhem

Telefoon: 026-3514014

E-mail: info@bkned.nl

30 september 2022, Arnhem

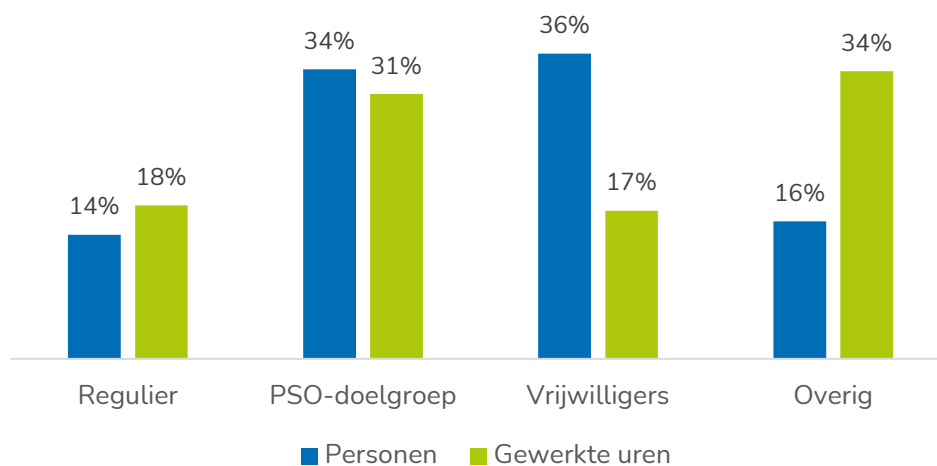
Mens

12.280 mensen waren werkzaam bij 63 kringlooporganisaties in 2021.

Bij elkaar werkten zij ongeveer 7070 fte. Met 54 medewerkers per winkel is het gemiddelde aantal medewerkers per kringloopwinkel gelijk gebleven ten opzichte van het jaar ervoor. Hieronder ziet u de verdeling van de medewerkers, in het aantal personen en het aantal gewerkte uren.

De sociale bijdrage van de kringloopbranche bepalen we via het aandeel medewerkers dat tot de **PSO-doelgroep** behoort. PSO staat voor Prestatieladder Socialer Ondernemen. De doelgroep bestaat uit kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Het grootste aandeel bestaat uit mensen met een SW-indicatie (Sociale Werkvoorziening), mensen binnen de participatiewet en stage- en werkervaringsplekken. Veel van deze mensen vinden een werkplek bij een kringlooporganisatie. Voor meer informatie over de PSO-methode, zie pso-nederland.nl.

Verdeling van de medewerkers

De verdeling van het aantal gewerkte uren ziet er wat anders uit ten opzichte van 2020. De grootste verandering is een veel hoger aantal gewerkte uren bij de categorie *overig*. De verklaring daarvoor ligt bij één lid, die vorig jaar niet deelnam aan het onderzoek. Dit lid is op de eerste plaats een zorgorganisatie, en biedt voor veel mensen een dagbestedingsplek. Het grootste deel van deze categorie bestaat dus uit hun dagbestedingen.

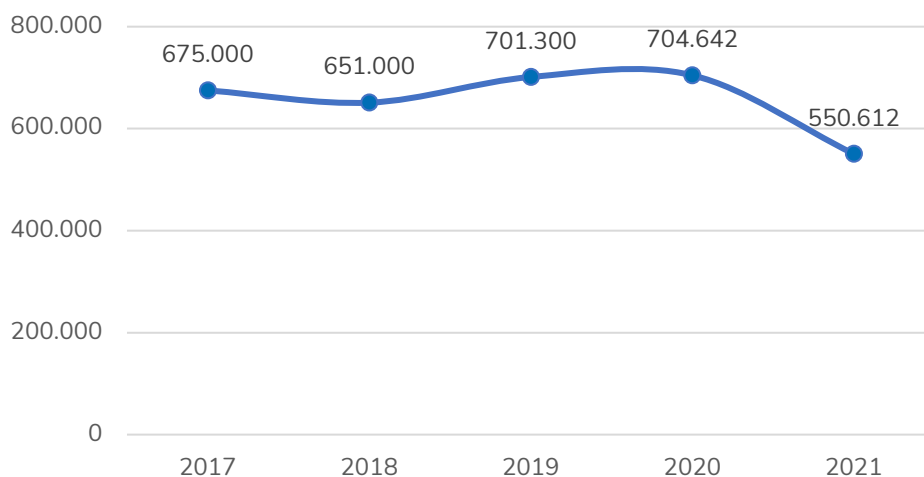
Naar schatting stroomden er in totaal ongeveer **1.600** mensen door. Dit zijn alle medewerkers die een stap maken van begeleid werken, een stage- of werkervaringsplaats naar een regulier arbeidscontract of een nieuwe opleiding. Dit cijfer drukt uit hoeveel mensen door de kringloopbranche zijn geholpen om zich verder te ontwikkelen in hun loopbaan.

Milieu

Kringlooporganisaties zamelden in totaal 126 miljoen kg goederen in

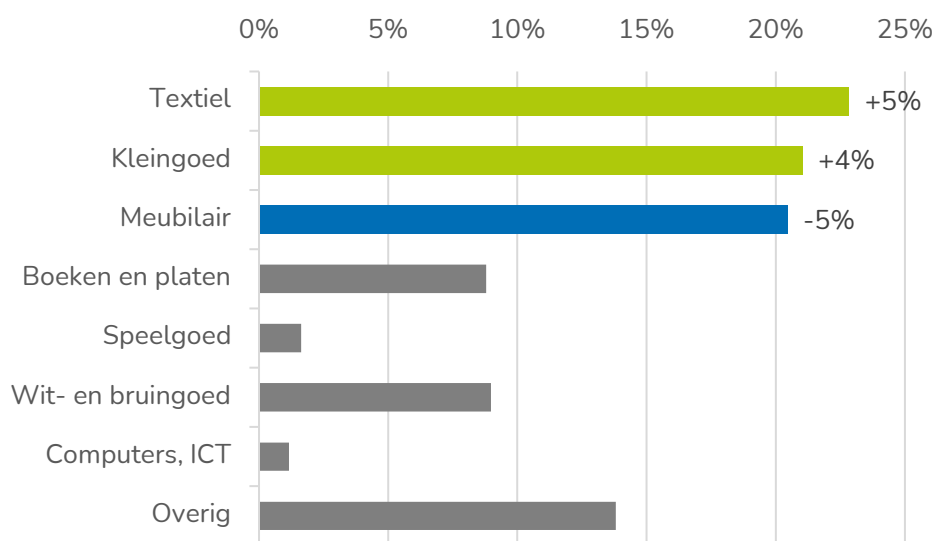
De inzameling per kringloopwinkel was in 2021 gemiddeld 550.612 kg. Hieronder staat de trend van de afgelopen jaren weergegeven, waarin een daling in dit tweede coronajaar te zien is van -22%.

Gemiddelde inzameling per winkel (kg)

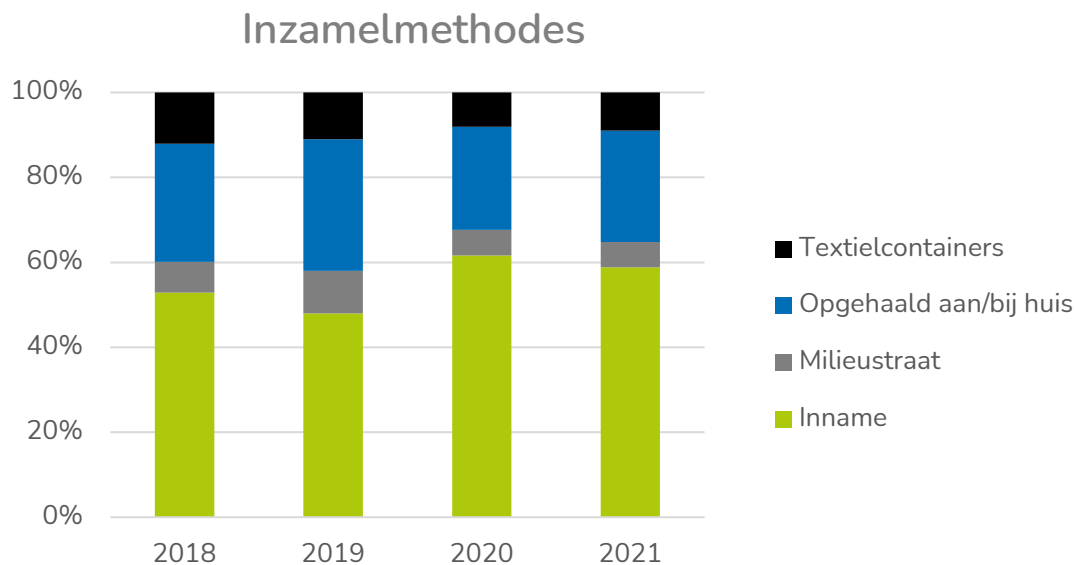

Naar verhouding werd er een stuk meer **textiel** (+5%) en **kleingoed** (+4%) ingezameld dan in 2020. De afgelopen jaren zagen we al een trend van minder inzameling van **meubilair**, deze zette dit jaar weer sterk door (-5%). Hieronder staat de verdeling van de ingezamelde kilo's per categorie weergegeven.

Verdeling inzameling

Wat betreft de inzamelmethodes is er weinig veranderd ten opzichte van 2020. De meeste goederen, namelijk 59%, worden ingezameld door inname bij de kringloopwinkel. 26% van de goederen wordt thuis opgehaald, waarvan de meeste door ophaalafspraken en een klein deel door ophaalroutes. Textielcontainers maken 9% uit van het totaal en nog 6% van de inzameling vindt plaats via de milieustraat.

Door de inzameling van goederen, het realiseren van hergebruik en faciliteren van recycling heeft de kringloopbranche een belangrijke rol in de transitie naar een circulaire economie. Een centraal concept in de transitie is de R-ladder, weergegeven in de tabel hier beneden (bron: [PBL, 2019. Werkprogramma voor monitoring en sturing Circulaire Economie 2019-2023](#)). De ladder geeft een hiërarchie in duurzaamheid van verschillende strategieën voor materiaalgebruik en -verwerking aan. Hoe hoger op de ladder, hoe hoogwaardiger en duurzamer de verwerking van een product is.

Tabel: R-ladder met strategieën van circulariteit

(bron: PBL (2019) Werkprogramma monitoring en sturing circulaire economie 2019-2023).

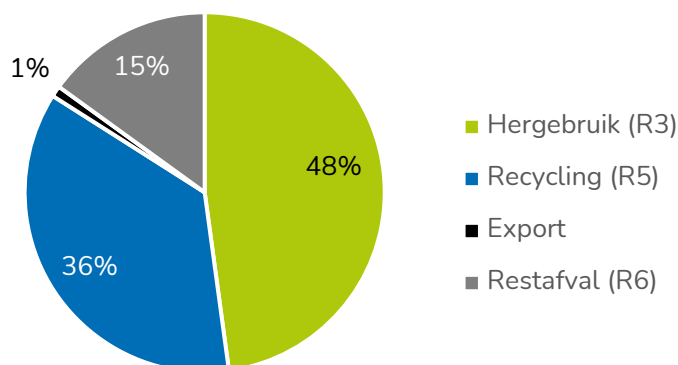
R1	Refuse and rethink	Afzien van producten of producten intensiever gebruiken
R2	Reduce	Producenten efficiënter fabriceren of efficiënter maken in het gebruik
R3	Reuse	Hergebruik van een product
R4	Repair, remanufacture, repurpose	Reparaties en hergebruik van productonderdelen
R5	Recycle	Verwerken en hergebruiken van materialen
R6	Recover	Energie terugwinnen uit materialen

De mogelijkheid om op de twee hoogste treden 'Refuse and Rethink' en 'Reduce' het verschil te maken ligt bij producenten en consumenten. Zij kunnen invloed uitoefenen op het soort producten dat geproduceerd worden en welke materialen daarvoor worden gebruikt. De bijdrage van de kringloopbranche begint bij R3: hergebruik van producten, de hoogwaardigste strategie nadat een

product eenmaal gemaakt is. Behalve door winkelverkoop werken kringlooporganisaties aan andere vormen van hergebruik zoals online verkoop en donaties aan andere partijen. Daarnaast houden steeds meer kringloopwinkels zich in verschillende werkplaatsen of ateliers bezig met het opknappen, upcyclen en repareren van spullen. Op de R-ladder staat dit op trede R4. Dit is een belangrijke stroom binnen de branche, maar wordt niet geregistreerd. Wij rekenen deze stroom daarom mee binnen R3. Ten slotte wordt er bij de kringloop werk verricht om de spullen die niet hergebruikt kunnen worden zo goed mogelijk voor te bereiden voor recycling op trede 5, door materialen van elkaar te scheiden.

De kringloopbranche slaagt erin voor bijna de helft (48%) van de binnenkomende spullen hergebruik te realiseren. Van de spullen die overblijven wordt naar schatting 36% gerecycled, wat een stijging van 2% is ten opzichte van 2020. Nog 1% werd geëxporteerd, en een overgebleven 15% eindigde als restafval.

Verdeling verwerking

Op basis van de hoeveelheid ingezamelde goederen per categorie en de verdeling van hergebruik en recycling per productcategorie bepalen we hoeveel CO₂ hiermee is bespaard. We gebruiken hiervoor de CO₂-tool die speciaal is ontwikkeld voor de kringloopbranche door TNO, in opdracht van BKN. De tool is beschikbaar voor leden via het [intranet](#).

Hergebruik en recycling zorgen per productcategorie voor een verschillende hoeveelheid CO₂-besparing. Voor het bepalen van de CO₂-besparing moeten we dus weten wat de verdeling hergebruik, recycling en restafval is binnen de categorieën. Hiervoor hebben we binnen het brancheonderzoek van 2021 cijfers bij de kringlooporganisaties opgehaald. De verdelingen die hieruit kwamen en die gebruikt zijn voor de berekening van de CO₂ besparing staan in de tabel op de volgende pagina.

Productgroep	Hergebruik	Recycling	Restafval
Textiel	39%	47%	14%
Kleingoed/curiosa	58%	24%	18%
Meubilair	60%	19%	21%
Boeken en platen	47%	43%	10%
Witgoed en bruingoed	62%	34%	4%
Computers, ICT apparatuur (grijsgoed)	45%	45%	10%

Naar schatting is in 2021 door alle kringlooporganisaties samen in totaal 137 miljoen kg CO₂-uitstoot bespaard.

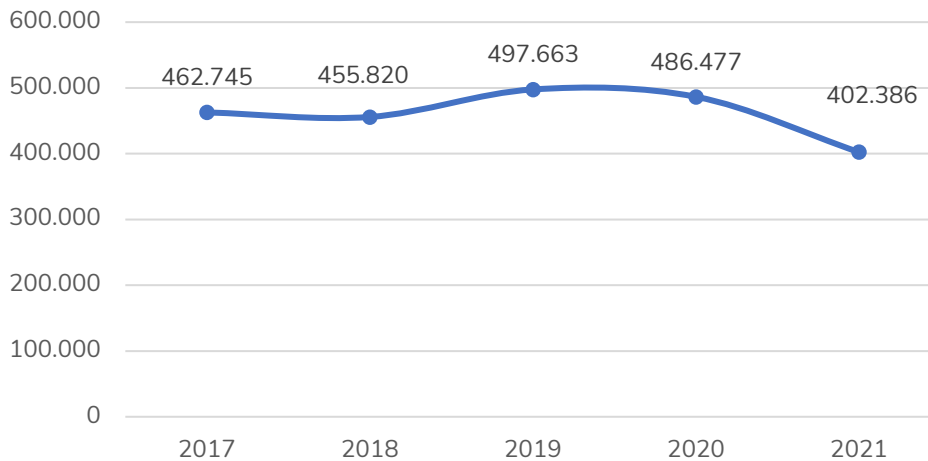
Ter vergelijking: dit staat gelijk aan de CO₂ compensatie van zo'n 5,5 miljoen bomen!

Markt

In 2021 realiseerden de BKN-leden samen een totale winkelomzet van €92 miljoen.

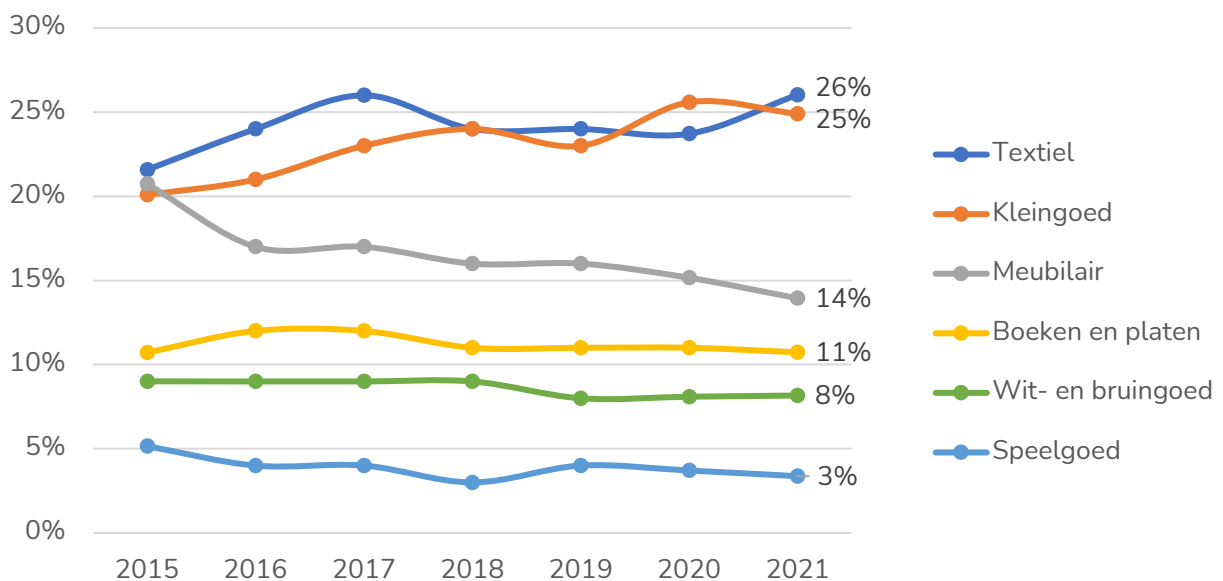
De winkelomzet van een BKN-kringloopwinkel was in 2021 gemiddeld €402.000. Dit is een daling van 17% ten opzichte van 2020.

Gemiddelde winkelomzet

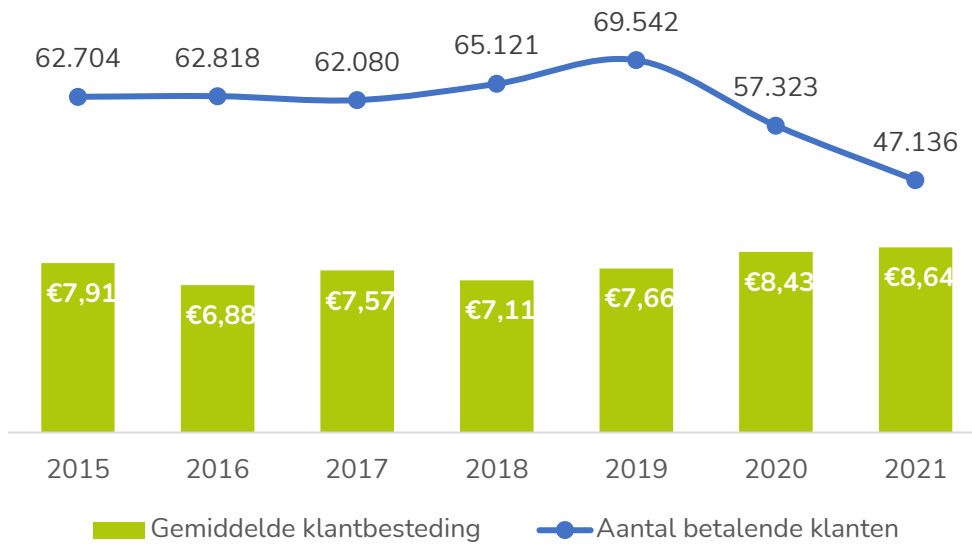
Hieronder staan de trends in de aandelen van de 6 grootste productcategorieën in de winkelomzet weergegeven. Het aandeel van textiel is dit jaar duidelijk gestegen, naar 26%. Verder zien we bij meubilair net als bij de inzameling een dalende trend.

Trends aandeel in de winkelomzet

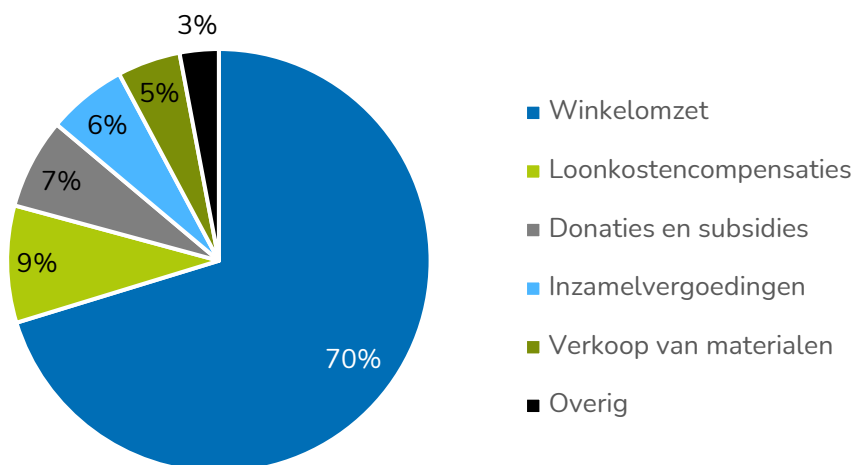
De lagere winkelomzet gaat gepaard met een vergelijkbaar lager aantal klanten. In 2021 kwamen er gemiddeld 47.136 klanten per winkel, wat een daling is van 18% ten opzichte van 2020. Tegelijkertijd gaven klanten gemiddeld iets meer uit. De gemiddelde besteding steeg met 3% naar €8,64.

Klanten en besteding

De verdeling van de totale inkomsten is zo goed als gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Met 70% blijft de verkoop in de winkel duidelijk de grootste bron van inkomsten.

Verdeling inkomsten

Tot slot

Ondanks een veelbewogen jaar vol maatregelen die een negatieve invloed hadden op dagelijkse bedrijfsvoering, bleef de kringloopbranche in 2021 flink impact maken op de thema's circulaire economie en inclusieve arbeidsmarkt. In deze afsluiting nemen we u mee door de belangrijkste uitkomsten van het brancheonderzoek, de ontwikkelingen in de sector en de interpretatie daarvan.

Mens

In 2021 waren er in totaal 12.280 mensen actief bij alle BKN-leden. Hiervan heeft ruim een derde met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, waarmee de branche een grote sociale bijdrage levert voor een inclusieve arbeidsmarkt. Gezien de enorme krapte op de huidige arbeidsmarkt is het positief dat het gemiddelde aantal medewerkers per kringloopwinkel met 54 mensen gelijk bleef. Toch zijn er duidelijke geluiden uit de branche dat er een personeelstekort is. Een mogelijke verklaring daarvoor is de uitbreiding van het takenpakket dat bij de kringloopwinkels komt te liggen. Een circulaire economie vraagt om meer arbeid en mankracht voor het sorteren, repareren en demonteren van goederen. De hogere verwachtingen op dit vlak zorgen voor een groeiende behoefte aan werknemers bij de kringlooporganisaties. Aanhoudende arbeidsmarktkrapte zet daarmee ook de circulaire doelstellingen binnen de maatschappij onder druk.

Milieu

Ondanks de beperkingen bleef de branche een grote positieve impact maken op het milieu, door 126 miljoen kilo goederen in te zamelen en te verwerken. Hiermee is naar schatting 137 miljoen kilo CO₂ bespaard. Dit was echter niet vanzelfsprekend: waar we in 2020 zagen dat mensen massaal begonnen op te ruimen en veel spullen aan de kringloop doneerde, zien we voor 2021 een daling in de ingezamelde kilo's. Deze daling komt vooral voort uit de categorie *meubilair*. Het is mogelijk dat mensen hun spullen vaker naar de milieustraat brachten, omdat die wel altijd (beperkt) open bleef toen verder alles dicht was. Maar de sluiting van alle winkels betekende ook dat mensen niks nieuws konden kopen en daardoor langer met hun spullen deden. Echter, als dit het geval is levert dit alleen maar meer CO₂ besparing op: reduceren van consumptie levert altijd nog meer milieuwinst op dan hergebruik. Qua verwerking doet de branche het wederom goed; bijna de helft van de goederen wordt hergebruikt. Nog ruim een derde van de spullen wordt gescheiden aangeleverd voor recycling. Hiermee leveren we als branche een belangrijke bijdrage aan de circulaire transitie.

Markt

Opgeteld hebben de kringloopwinkels 10,7 miljoen betalende klanten ontvangen die gemiddeld €8,64 uitgaven. De winkelomzet kwam hiermee uit op €92 miljoen, wat gemiddeld per winkel uitkomt op €402.000. Hoewel dit lager is dan het resultaat van 2020, kan gezien de lange winkelsluiting en aangepaste maatregelen toch geconcludeerd worden dat de branche zich tijdens de coronacrisis goed staande heeft weten te houden.

Een uitdaging voor meubilair

Net als bij de inzameling zien we dat de omzet van *meubilair* daarentegen juist al meerdere jaren daalt. Leden geven aan dat de verkoopbaarheid van veel meubelstukken achteruit gaat. Door trends zijn bijvoorbeeld eikenhouten meubelen niet meer in trek. Daarnaast zien de kringlooporganisaties dat de kwaliteit van binnenkomende spullen daalt. Het populaire type 'bouw pakket-meubelen' is veelal geproduceerd met goedkope materialen en hebben daardoor een kortere levensduur. Ook zijn de meubels vaak moeilijk een tweede keer in elkaar te zetten. Dit maakt deze spullen veel minder

geschikt voor hergebruik. Een lid gaf aan zich om deze reden meer te richten op ontruiming, en slaagt er daarmee in de kwaliteit van met name meubels op peil te houden.

Kringloopbedrijven als voorlopers

Met innovaties, professionalisering en creativiteit zetten kringlooporganisaties steeds nieuwe stappen op het gebied van een circulaire economie en inclusieve arbeidsmarkt. Winkels gaan op zoek naar alternatieve manieren om alle spullen die er al zijn een nuttige bestemming te geven door reparaties, upcycling en demonteren. Deze innovatie is ook hard nodig om aan de toenemende verwachtingen op het gebied van duurzaamheid te voldoen.